

Kojjootin vaellusvuosille ei näy loppua

Rutakon Kojjootti on monelle tuttu näky Someron katukuvasta. Harvempi on tietoinen niistä tiettömistä taipaleista, joita synnynäinen "glopetrotteri" on elämänsä aikana kulkenut.

■ Vesa-Matti Toivonen

Soittaminen ei ole Raimo Rönkköelle elämän pääasia. Eikä hän alun perin haikaillut soittajan uran perään. Kaikki tapahtui sattumalta, kun 12-vuotias poika sai käsiinsä haitarin. Se oli palkinto lehdeltä, jota Sonkajärvellä syntynyt poika oli jakanut ahkerasti 1950-luvun lopulla.

– En osannut soittaa, eikä kukaan minua opettanut. Nuotteja en koskaan oppinut lukemaan.

Musiikin voima oli kuitenkin suurempi. Rallit tarttuivat sormiin korvakuulemalta. Kesti kuitenkin vuosia ennen kuin hanurista tulisi tärkeä osa Rönkkön elämää.

– Muut asiat olivat silloin tärkeämpiä, sanoo Rönkkö, Rutakon Kojjoottina paremmin tunnettu soittaja.

– Silloin tehtiin töitä. Ei silloin ollut aikaa soittaa.

Ja työtä Rönkkö myös teki. Espoon Kauklahdessa nuoruutensa asunut mies aloitti uransa Espoon kunnan kadunrakennustoimiston mittaus-työnjohtajana, josta avautui virka Kirkkonummen kunnan teknisen viraston työnjohtajana. Kun uudenlaista Suomea luotiin rakennemurroksen kiihkeimpinä vuosina, oli Rönkkö rakentamassa Tapiolan puutarhalähiötä ja Westendin varakkaamman väestön unelmakohdetta. Silti työ ei Rönkköä tyydyttänyt.

– Oli hieno titteli, mutta palkkaa ei tullut minikään vertaa. Piti keksiä jotain muuta, hän tuumii.

Espoosta Ruotsin ihmemaahan

Perheenisäyksen myötä Rönkkö sai tarpeeksi syytä muutoksen tekemiseen. Uudet apajat löytyivät Ruotsista, jonne Rönkkö muutti tuhansien muiden tavoin paremman elämän toivossa. Mukana muuttivat myös lapset ja vaimo Kristina, ja seuraavan 27 vuoden ajan Ruotsissa tuli koti Rönkköille.

Toisin kuin enemmistö-

Raimo Rönkkö sai ensimmäisen haitarinsa lehtien jaosta saamanan palkintona 12-vuotiaana.

tölle Ruotsiin muuttaneista, Rönkkö Ruotsi osoittautui juuri siksi tarujen ihmemaaksi, josta huhut kertoivat. Se oli maa, jossa hän ensi kerran sai tietää mitä maallinen menestys piti sisällään.

– Se oli erilainen maailma silloin. Ja Ruotsi oli erilainen yhteiskunta, joka tarjosi mahdollisuuksia, joita Suomessa ei ollut.

Kone- ja maansiirtotalan yrittäjäksi ryhtynyt Rönkkö pääsi mukaan sellaisiin jättimäisiin rakennushankkeisiin, kuten Globenin toimistotilojen rakennusprojektiin, Tukholman rautatieaseman

rataverkon maansiirtohankkeeseen ja Wasamuseon katon rakentamiseen. Liiketoiminta kukoisti ja liki kolmen vuosikymmenen ajan Rönkkö eli unelmaansa.

– Kun lopetin, yrityksen liikevaihto oli 18 miljoonaa kruunua, tuumi Kojjootti.

– Kaivinkoneet haettiin Saksasta asti.

Pitkä matka Sonkajärvelle

1991-luvun alussa Rönkkön elämä muuttui päivässä. Kristinan todettiin sairastavan syöpää. Akkiä työt eivät tuntuneet niin tär-

keiltä.

– Lääkäri sanoi, että pitäisi viedä laitokseen hoitoon, mutta minä sanoin, että kun Kristina on pitänyt minusta huolta 27 vuotta, niin enköhän minäkin tee samoin.

Rahaa kun oli, niin Rönkkö ajatteli, että Amerikasta saisi parasta mahdollista hoitoa.

– Lääkäri totesi, että kyllä sinulla rahaa on, mutta rahalla sinä et saa terveyttä.

Amerikan sijaan Rönkkö päätti rakentaa mökin Kojjärvelle. Se valmistui kesällä 1992 juuri ennen juhannusta.

– Kun mökki valmistui, teimme yhdessä kesäsi-

vouksen. Kristina ompeli verhot ja sanoi: Hyvä. Nyt minä olen tämän nähnyt. Viikko juhannuksen jälkeen Kristina oli pois. Hän kuoli miehensä ja kolmen poikansa syliin 27.6.1992.

– Aikaa annettiin kaksi kuukautta. Kristina eli 15 ja puoli kuukautta, Rönkkö muistelee.

Kristinan myötä katosi myös jotain muuta. Silloin katosi rakennusmies Raimo Rönkkö. Tilalle tuli toinen mies, joka ei juossut rahan tai rakennuskohteiden perässä. Rönkkö myi yrityksensä pois ja aloitti opiskelut. Neljän vuoden ajan hän opiskeli anatomiaa, fysiologiaa ja neurologiaa. Hän opiskeli Ruotsissa ja Suomessa ja valmistui urheiluhierojaksi sekä hieronnan ohjaajaksi. Hän tutki aihetta niin paljon, että kirjoitti Kristinan sairautta käsittelevän kirjan. Se auttoi häntä pääsemään asian yli.

– Silloin minä kävin kaikki mahdolliset asiat läpi. En jättänyt yhtään kivää kääntämättä. Joihinkin kysymyksiin löysin vastauksen, mutta vielääkään ei täysin tiedetä, mitä tapahtui.

Kristinan kuolema oli elämän suuri mysteeri. Tosiasia jonka kanssa oli vain pakko oppia elämään.

Aikaa omalle itselle

Ikkunasta avautuu näkymä kesäiselle pihalle. Pienen asunnon makuuhuoneessa lepäilee Kojjootin uskollinen kumppani, lapinporokoira Rene, joka löytyi mukaan Karjaalta, Sannäsin kennelistä. Rene kulkee Kojjootin mukana keikalta toiselle.

– Kaksi koiraa, joista kumpikaan ei tiedä, kumpi vetää ja mihin suuntaan, kuvaillee Kojjootti kaverustensa elämää.

Istumme pienessä kerrostalohuoneistossa Someron Kirkonmäellä. Moni muu saattaisi pitää 45 neliön huoneistoa vaatimattomana miehelle, joka aikoinaan on omistanut miljoonaluokan bisneksen. Kojjootille asunnosta löytyy kuitenkin kaikki tarpeellinen.

– Luovuin kaikesta maallisesta, kun myin firman. Minulla on jo kaikki, mitä tarvitaan, hän tuumii.

Äänessä on ripaus kaijapausta mutta myös helpotusta. Asiat on käyty läpi. Niitä ei tarvitse enää vat-

voa.

Rönkkö muutti pysyvästi takaisin Suomeen vuonna 1998. Syynä muuttoon oli isän halvaus. Se vei Rönkkön takaisin kotikonnuille Sonkajärveen.

– Neljän vuoden aikana, joina hoidin häntä, työnsin päälle 300 kilometriä pyörätuolia. Isän kuoleman jälkeen halusin viettää aikaa lastenlapsieni kanssa.

Kristinan kuolema oli elämän suuri mysteeri.

Ne olivat tärkeitä vuosia. Ja yhä ovat.

Nyt Rönkkö kokee, että hänen tehtävänsä on suoritettu. On aikaa elää itselleen. Sen takia hän

on Somerolla. Hän esittelee asioita, jotka ovat tällä hetkellä tärkeitä. Hyllyllä on esillä pystejä: kulttuuripalkintoja vuosien varrelta. Levyjä Kojjootti on tehnyt seitsemän kappaletta. Niillä on miehen omia sävellyksiä sekä tulkintoja suomeksi ja savoksi.

Rauhallista eläkeläiselämää Rönkkö ei kuitenkaan suostu elämään. Kesän keikkakalenteri on kirjoitettu täyteen. Huippukohtana on Eukonkannon MM-kisat, joissa Rönkkö on ollut mukana hierojana ja soittajana jo vuosikausia.

Kun Kojjootti ei ole keikalla, kirjoittelee hän artikkeleita suurimpiin lehtiin, ottaa kantaa päivän poliittisiin aiheisiin tai piirtelee poliittisia pilapiirroksia. Toisin sanoen, Rönkkö elää niin kuin parhaaksi näkee. Eikä tahti näytä rauhoittuvan ainakaan lähitulevaisuudessa.

– Sitä tulee kipeäksi, jos neljän seinän sisällä alkaa makoilemaan, Rönkkö tuumii ja mainitsee, että vuoden aikana kilometrejä mittariin kertyy noin 80 000.

Vain muutos on pysyvää.

Kuunnellessa Kojjootin värikkäitä muistoja on pakko esittää yksi oleellinen

kysymys. Mitä Kojjootin pitkät vaellusvuodet ovat opettaneet hänelle? Mitä tästä kaikesta on jäänyt käteen? Rutakon Kojjootti hymyilee ja sanoo salaperäisesti:

– Elämä on suotu eletäväksi ei murehdittavaksi, sillä vain muutos on pysyvää.

Motossa lyövät kättä sulassa sovussa kreikkalaiset filosofit sekä Kierkegaard. Ja jotenkin se tuntuu summaavan hyvin kaiken sen, mistä Kojjootti on puhunut viimeisen tunnin aikana.

Kojiootin vaellusvuosille ei näy loppua

Rutakon Kojiootti on monelle tuttu näky Someron katukivasta. Harvempi on tietoinen niistä tietottomista taipaleista, joita synnyttäneen "glopettoteri" on elämänsä aikana kulkenut.

■ Vesa-Matti Toivonen

Soittaminen ei ole Raimo Rönkköelle elämän pääasia. Eikä hän alun perin haikaillut soittajan uran perään. Kaikki tapahtui sattumalta, kun 12-vuotias poika sai käsiinsä haitarin. Se oli palkinto lehdelta, jota Sonkajärvellä syntynyt poika oli jakanut ahkerasti 1950-luvun lopulla.

— En osannut soittaa, eikä kukaan minua opettanut. Nuotteja en koskaan oppinut lukemaan.

Musiikin voima oli kuitenkin suurempi. Rallit tarttuivat sormiin korvakuulemalta. Kesti kuitenkin vuosia ennen kuin haurista tulisi tärkeä osa Rönkön elämää.

— Muut asiat olivat silloin tärkeämpiä, sanoo Rönkkö, Rutakon Kojiootina paremmin tunnettu soittaja.

— Silloin tehtiin töitä. Ei silloin ollut aikaa soittaa.

Ja työtä Rönkkö myös teki. Espoon Kauklahdessa nuoruutensa asunut mies aloitti uransa Espoon kunnan kadunrakennustoimiston mitautyönjohtajana, josta avautui virka Kirkkonummien kunnan teknisen viraston työnjohtajana. Kun uudenaista Suomea luotiin rakennusmurroksen kiihkeimpinä vuosina, oli Rönkkö rakentamassa Tapiolan puutarhalähiötä ja Westendin varakkaiden väestön unelmakohdetta. Silti työ ei Rönkköä tyydyttänyt.

— Oli hieno titteli, mutta palkkaa ei tullut minikään vertaa. Piti keksiä jotain muuta, hän tuumii.

Esipoosta Ruotsin ihmemaahan

Perheenisävyksen myötä Rönkkö sai tarpeeksi syytä muutoksen tekemiseen. Uudet apajat löytyivät Ruotsista, jonne Rönkkö muutti tuhansien muiden tavoin paremman elämän toivossa. Mukana muuttivat myös lapset ja vaimo Kristina, ja seuraavan 27 vuoden ajan Ruotsissa tuli koti Rönkkölle. Toisin kuin enemmiss-

Raimo Rönkkö sai ensimmäisen haitarinsa lehtien jaoista saamanaan palkinnona 12-vuotiaana.

Ruotsiin muuttaneista, Rönkkölle Ruotsi osoittautui juuri siksi tarujen ihmemaaksi, josta huhut kertoivat. Se oli maa, jossa hän ensi kerän sai tietää mitä maailmen menestys piti sisällään.

— Se oli erilainen maailma silloin. Ja Ruotsi oli erilaisten yhteiskunta, joka tarjosi mahdollisuuksia, joita Suomessa ei ollut.

Kone- ja maansiirtolan yrittäjäksi ryhtynyt Rönkkö pääsi mukaan sellaisiin jättimäisiin rakennushankkeisiin, kuten Globenin toimistotilojen rakennusprojektiin, Tukholman rautatieaseman

rataverkon maansiirtotöille. Ruotsiin muuttaneista, Rönkkölle Ruotsi osoittautui juuri siksi tarujen ihmemaaksi, josta huhut kertoivat. Se oli maa, jossa hän ensi kerän sai tietää mitä maailmen menestys piti sisällään.

— Se oli erilainen maailma silloin. Ja Ruotsi oli erilaisten yhteiskunta, joka tarjosi mahdollisuuksia, joita Suomessa ei ollut.

Kone- ja maansiirtolan yrittäjäksi ryhtynyt Rönkkö pääsi mukaan sellaisiin jättimäisiin rakennushankkeisiin, kuten Globenin toimistotilojen rakennusprojektiin, Tukholman rautatieaseman

vouksen. Kristina ompeli verhot ja sanoi: Hyvä. Nyt minä olen tämän nähnyt. Viikko juhannuksen jälkeen Kristina oli pois. Hän kuoli miehensä ja kolmen poikansa syliin 27.6.1992.

— Alkaa annettiin kaksi kuukautta. Kristina eli 15 ja puoli kuukautta, Rönkkö muistelee.

Kristinan kato- si myös jotain muuta. Silloin katosi rakennusmies Raimo Rönkkö. Tilalle tuli toinen mies, joka ei juossut rahan tai rakennuskohteiden perässä. Rönkkö myi yrityksen- sa pois ja aloitti opiskelut. Neljän vuoden ajan hän opiskeli anatomiaa, fysiologiaa ja neurologiaa. Hän opiskeli Ruotsissa ja Suomessa ja valmistui urheiluhierojaksi sekä hieronnan ohjaajaksi. Hän tutki ahetta niin paljon, että kirjoitti Kristinan sairautta käsittelevän kirjan. Se auttoi häntä pääsemään asi- an yli.

— Silloin minä kävin kaikki mahdolliset asiat läpi. En jättänyt yhtään ki- veä kääntämättä. Jotinkin kysymyksiin löysin vastauksen, mutta vieläkään ei täysin tiedetä, mitä tapahtui. Kristinan kuolema oli elämän suuri mysteeri. Toisiasia jonka kanssa oli vain pakko oppia elämään.

Aikaa omalle itselle

Ikkunasta avautuu näkö- mä kesäiselle pihalle. Pienen asunon makuuhuoneessa lepäilee Kojiootin uskollinen kumppani, lapinporkkoina Rene, joka löytyi mukaan Karjaalta, Sammasin kennelistä. Rene kulkee Kojiootin mukana keikalta toiselle.

— Kaksi koiraa, joista kumpikaan ei tiedä, kummi suuntaan, kuvaili Kojiootti ka- verusten elämää.

Istumme pienessä kerrostalohuoneistossa Someron Kirkonmäellä. Moini muu saattasi pitää 45 neljän huoneistoa vaativamattomana miehelle, joka aikoinaan on omistanut miljoonahuokan bisneksen. Kojiootille asunnosta löytyy kuitenkin kaikki tarpeellinen.

— Luovuin kaikesta maallisesta, kun myin firman. Minulla on jo kaikki, mitä tarvitaan, hän tuumii. Äänessä on ripaus kaipausta mutta myös helpoutusta. asiat on käyty läpi. Niitä ei tarvitse enää vai-

voa.

Rönkkö muutti pysyvästi takaisin Suomeen vuonna 1998. Syynä muuttoon oli isän halvaus. Se vei Rönkön takaisin kotikonnulle Sonkajärveen.

— Neljän vuoden aikana, jona hoidin häntä, työnsin päälle 300 kilometriä pyörätuolia. Isän kuoleman jälkeen halusin viettää aikaa lastenlapsieni kanssa. Ne olivat tärkeitä vuosia. Ja yhä ovat. Nyt Rönkkö kokee, että hänen tehtävänsä on suoritetu. On aikaa elää itselleen. Sen takia hän on Somerolla. Hän esittelee asioita, jotka ovat tällä hetkellä tärkeitä. Hyvillä on esillä pystejä: kulttuuripalkintoja vuosien varrelta. Levyjä Kojiootti on tehnyt seitsemän kappaletta. Niillä on miehen omia sävellyksiä sekä tulkintoja suomeksi ja savoksi.

Rauhallista eläkeläis- elämää Rönkkö ei kuitenkaan suostu elämään. Kenen keikkakalenteri on kirjoitettu täyteen. Huippukohtana on Eukronkannon MM-kisat, joissa Rönkkö on ollut mukana hierojana ja soittajana jo vuosikausia.

Kun Kojiootti ei ole keikalla, kirjoitelee hän artikkeleita suurimpiin lehtiin, ottaa kantaa päivän poliittisiin aiheisiin tai kirjoitelee poliittisia pilapöytäroksia. Toisin sanoen, Rönkkö elää niin kuin parhaksi näkee. Eikä tahni näytä rauhoittuvan ainakaan lähitulevaisuudessa.

— Sitä tullee kipeäksi, jos neljän seinän sisällä alkaa makoilemaan, Rönkkö tuumii ja mainitsee, että vuoden aikana kilometrejä mittattiin kertyy noin 80 000.

Kunnellessa Kojiootin värikkäitä muistojia on pysyvää.

Kunnellessa Kojiootin värikkäitä muistojia on pakko esittää yksi oleellinen kysymys. Mitä Kojiootin pikät vaellusvuodet ovat opettaneet hänelle? Mitä tästä kaikesta on jäänyt käteen? Rutakon Kojiootti hymyilee ja sanoo salaperäisesti:

— Elämä on suotu elättäväksi ei murehdittavaksi, sillä vain muutos on pysyvä. Motossa Jyövätkäittä sulassa sovussa kreikkalaiset filosofi sekä Kierkegaard. Ja jotenkin se tuntuu sun- maavan hyvin kaiken sen, mistä Kojiootti on puhunut viimeisen tunnin aikana.